

DEZE LEERKRACHT ZORGT DAT DE GEZONDE SCHOOL ECHT GAAT WERKEN

Nieuw: de specialist Sportieve en Gezonde School

Volgend jaar studeren de eerste specialisten Sportieve en Gezonde School af. Deze leraren zijn op de pabo opgeleid om de Gezonde School van binnenuit uit te dragen en te zorgen dat het in de praktijk gaat werken.

TEKST IRENE HEMELS

Monique van Ark, docent op de Hogeschool Leiden en projectleider landelijk traject Specialist Sportieve en Gezonde School: 'Het concept Gezonde School stáát weliswaar en veel scholen doen wel iets aan gezond leven, maar in de praktijk gaat het vaak om tijdelijke aandacht in de vorm van projecten. Het concept is best lastig om te implementeren omdat het nog te veel afhankelijk is van een enthousiaste directeur of leraar. Scholen beschikken ook niet altijd over de nodige kennis.'

Veel scholen bieden dan ook te weinig sport en bewegen aan, vinden de Onderwijsraad, Raad voor Volksgezondheid en Samenleving en Nederlandse Sportraad. Hun advies, verwoord in het rapport Plezier in Bewegen: laat leerlingen twee keer per dag matig intensief bewegen, ook buiten de gymles. De specialist Sportieve en Gezonde School komt dus als geroepen.

Buitenspelen Van Ark ontwikkelde het curriculum specialist Sportieve en Gezonde School dat sinds het schooljaar 2015/2016 als pilot op zes pabo's wordt aangeboden: Hogeschool Leiden, de Marnix Academie, InHolland, Windesheim, Hogeschool van Arnhem en Nijmegen en NHL Stenden. Dit profiel is opgebouwd uit drie modules die samen vijftien studiepunten opleveren. Studenten maken in de eerste module kennis met de Gezonde School en gaan op de onderdelen buitenspelen, sportstimulering en sportieve evenementen analyseren en onderzoeken wat een school wil en wat er verbeterd kan worden. Tijdens de tweede module staan de thema's voeding en 'bewegen als middel' centraal. Voor beide thema's wordt geïnventariseerd wat goed gaat en wat verbeterd kan worden. Vervolgens worden twee interventies uitgevoerd in de school.

In de derde module start de student met het in kaart brengen van de vier pijlers van de Gezonde School: gezondheidseducatie, fysieke en sociale omgeving, signaleren en schoolbeleid. Vervolgens stelt hij* een schoolprofiel op. Van Ark: 'De student onderzoekt aan de hand van een schoolscan hoe de school invulling geeft aan het schoolgezondheidsbeleid op alle thema's en stelt de behoefte vast voor verbetering of verandering. Op basis van deze analyse werkt hij interventies uit op twee thema's. In overleg met kinderen, ouders, leraren en directie wordt één thema uitgewerkt in een implementatieplan dat ook op de school wordt uitgevoerd. De student is hierin aanjager, neemt een coördinerende rol op zich en betreft de verschillende lagen

binnen de school en ondersteunende organisaties daarbuiten. Hiermee werkt de student aan het stimuleren van een structurele gedragsverandering en het creëren van een stevig draagvlak.'

Bewegen als middel De specialist Sportieve en Gezonde School is een groepsleraar. Zijn doelen zijn verschillend van die van de vakleraar bewegingsonderwijs, legt Van Ark uit. 'Een vakleraar geeft bewegingsonderwijs waarbij beter leren bewegen het doel is. De specialist Sportieve en Gezonde School is een leraar die bewegen inzet als middel. De specialist weet wat er leeft op school, kent de school door en door en weet wat er gebeurt in de klassen. Kortom, hij staat midden in de school en kan er heel goed voor zorgen dat de wensen uit het rapport Plezier in bewegen gehaald kunnen worden.'

'Even lekker bewegen schept een andere band met leerlingen'

Want hoewel de Gezonde School meer behelst dan bewegen, is bewegen dé manier om een dynamische schooldag te creëren. Van Ark: 'Als je een onrustige klas na een lange ochtend nog een taal- of rekenles moet geven, kunnen korte *energizers* helpen. Je laat kinderen bijvoorbeeld naast hun tafeltje springen of boksbewegingen maken. Het staand verwerken van een reken- of taalles kan bijdragen aan concentratie en taakgerichtheid.' Bewegingsvormen kunnen ook worden ingezet om een groepsproces te verbeteren. Ook wanneer de sfeer in een groep niet zo goed is, kan een leerkracht de specialist raadplegen. Deze kan hem de weg wijzen naar geschikte interventies.'

Ander soort band De eerste studenten die alle modules hebben gevolgd en zich specialist mogen noemen, zitten momenteel in hun vierde jaar. Stella Sont is één van hen. 'Ik werk veel met *energizers* na instructie en voor zelfstandig werken. Even lekker bewegen schept een ander soort band met de groep. Kinderen vinden het superleuk dat je met hen meedoet. Het is een gezellig, ontspannen momentje. Het werkt stimulerend, maar ook de concentratie van de kinderen blijft gedurende de dag langer goed.' Sont gaat voor haar huidige stageschool De Vogels in Oegstgeest een schoolscan en implementatieplan maken. 'Uit een eerste inventarisatie komt al naar voren dat het team graag meer wil weten over voeding en beweging. Het traktatiebeleid is vaak een onderwerp op scholen, maar ik verwacht ook op onderwerpen als alcohol en roken een aanspreekpunt te kunnen worden. Wist je bijvoorbeeld dat je juist géén educatie over roken moet geven?

Dat werkt stimulerend! Maar ik ben ook benieuwd naar het beleid op het gebied van mediagebruik en mediawijsheid en sociale en fysieke veiligheid. Dit specialisme is zo veelomvattend. Dat maakt het ook zo ontzettend leuk!'

Populair profiel Vanaf volgend schooljaar kan dit curriculum op alle pabo's worden aangeboden. Van Ark: 'Op de pabo in Leiden kiest ongeveer een derde van de studenten voor dit profiel. Als dat ook voor andere pabo's geldt, heeft over dertig jaar elke basisschool een leraar met dit profiel. Om deze ontwikkeling te versnellen, hebben we ook de post-hbo voor de groepsleerkrachten in het werkveld ontwikkeld. Gezondheid op een basisschool is net zo belangrijk als het reken- en taalonderwijs. Ik hoop dus dat deze post-hbo net zo populair wordt als die van de taal- en rekencoördinator.'

De meerwaarde van deze specialist voor een basisschool zit volgens Van Ark in structurele aandacht voor beweging en gezondheid, zonder extra kosten en extra tijdsinvestering. 'Je hebt een leraar in huis die deskundig is op het gebied van gedragsverandering. Op pabo's is veel aandacht voor nieuwe onderwijsvisies, maar bijna geen aandacht voor veranderingsprocessen. Je leert niet hoe je kinderen, ouders, leerkrachten en de directie meekrijgt. Deze specialisten leren hoe je structurele veranderingsprocessen tot stand brengt.' ■

* Waar 'hij' staat, wordt hij of zij bedoeld.

